Maelezo juu ya dawa

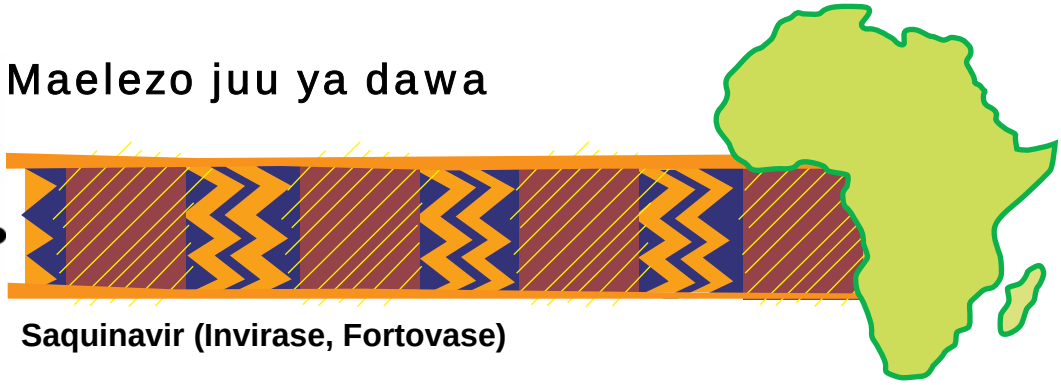

Saquinavir (Invirase, Fortovase)

Kwa Nini Nimepewa Dawa Ya Saquinavir?

- Saquinavir (Invirase, Fortovase) ni dawa inayotumika pamoja na mchanganyiko wa dawa nyingine kutibu maambukizi ya vijidudu vya ukimwi.
- Saquinavir husaidia kuzuia protini inayoitwa “protease”. Dawa hii ipo kwenye kundi la dawa zinazoitwa Vizuia Protease “Protease Inhibitors” (PIs). Vijidudu vya maambukizi ya ukimwi huhitaji protini hii ili kuzaliana, kwa hiyo kwa kuwa dawa hii huzuia protini hii inasaidia kupunguza nguvu za ugonjwa wa maambukizi ya vijidudu vya ukimwi.
- Matumizi ya dawa hii huweza kupunguza wingi wa vijidudu vya maambukizi mwilini mwako. Pia husaidia kupunguza uwezekano wa kupatwa na magonjwa yanayoendana na ukimwi, na kukuwezesha kuwa na afya njema kwa muda mrefu au kukurudishia afya yako kabisa. Vilevile dawa hii husaidia kupunguza uharibifu wa mfumo wako wa kupigana na magonjwa.

Nitatumiaje Dawa Hii?

- Saquinavir hupatikana kwenye aina mbili kuu: Invirase, ambayo huja kwenye miligramu 200 za vijifuko vidogo vya dawa – capsules vyenye rangi ya kijani na manjano; and Fortovase, ambayo ina miligramu 200 za vijifuko vidogo vya dawa – capsules vyenye rangi yeupe chafu (beige)
- Kiwango cha vidonge hivi utakiwavyo kutumia hutegemea na aina gani ya vidonge hivi unatumia. Invirase na Fortovase kwa pamoja hutakiwa kutumika pamoja na chakula au masaa mawili baada ya mlo.
- Unatakiwa kuvimeza vidonge hivi vikiwa vizima, usivitafune au kuvisaga.

Canadian AIDS Treatment Information Exchange
Réseau canadien d’info-traitements sida
www.catie.ca

AFRICANS IN PARTNERSHIP AGAINST AIDS
www.apaa.ca

Maamuzi juu ya matibabu ya aina mbalimbali yanahitajika kufanywa kwa kushauriana na mtaalamu aliyehitimu kwenye mambo ya afya na mwenye ujuzi juu ya magonjwa yanayoendana na maambukizi ya vijidudu vya ukimwi na matibabu atakayoamuliwa kutumiwa.

- Siku hizi saquinavir hutumika zaidi katika mchanganyiko wa dawa nyingine ziitwazo protease inhibitor, kama vile ritonavir (Norvir).
- Usihifadhi dawa hii bafuni au jikoni, kwani unyevunyevu huweza sababisha kupunguwa utendajiwake wa kazi.
- Invirase inahitajika kuhifadhiwa kwenye joto la kawaida na mahali pakavu.
- Fortovase zinaweza kuhifadhiwa kwenye joto la kawaida kwa muda wa miezi mitatu.
- Hifadhi dawa hii mbali na watoto.

Nifanye Nini Nikisahau Kunywa Vidonge Vyangu?

- Meza dawa zako ulizosahau mapema iwezekanavyo. Ikiwa ni karibu na saa mbili kabla ya muda wa kumeza dawa nyingine, endelea na ratiba yako ya kawaida. Usimeze dawa zako mara mbili ya kiwango utakiwacho ili kulipizia ile uliyosahau.
- Tafiti za kisanyansi zilizofanyika karibuni zimegundua kuwa ili dawa za kupigana na maambukizi ya vijidudu vya ukimwi ziweze kufanya kazi vizuri, dawa zote hazina budi kutumiwa mara kwa mara na kwa mfululuzo ilivyoelekezwa. Kuacha au kuruka kumeza dawa zako kunasababisha kupungua kwa nguvu za dawa hizi na kuvifanya vijidudu vya maambukizi kubadilika na kuwa sugu kwa dawa.

Madhara Yaletwayo Na Matumizi Ya Saquinavir Ni Yepi?

- Madhara ya kawaida yajulikanayo kutokana na matumizi ya ni kama:
  - Kuvurugikwa kwa tumbo na kichefuchefu
  - Kujawa na hewa tumboni na kuhara
  - Upele
  - Maumivu ya kichwa
  - Uchovu wa mwili wa mara kwa mara

- Madhara ya muda mrefu yatokanayo na matumizi ya Saquinavir ni kama:
  - Kuongezeka kwa viwango vya sukari na mafuta kwenye mfumo wa damu yako (lehemu - cholesterol, triglyceride)
  - Usambaaji usio wa kawaida wa mafuta mwilini (kuongezeka kwa kiuno, tumbo, matiti na kukonda kwa uso, mikono na miguu).

Ongea na daktari wako au mfamasia kama una dalili za madhara haya. Usisitishe au kubadilisha kiwango chako cha matumizi ya dawa hii kabla ya kuongea nao.

Je, Naweza Kutumia Saquinavir Na Dawa Nyingine?

- Saquinavir inaweza kuleta madhara kadhaa ikitumiwa pamoja na dawa nyingine. Ni muhimu kumweleza daktari wako au mfamasia wako juu ya dawa nyingine zote ulizoandikiwa na unazotumia, (ikiwa ni pamoja na vitamini na dawa za mitishamba).
- Usitumie saquinavir kama unatumia dawa zifuatazo:
  - Hismanal (astemizole)
  - Seldane (terfenadine)
  - Prepulside (cisapride)
  - rifampin
  - rifabutin

Je Nnaweza Kutumia Saquinavir Na Pombe Au Dawa Za Mitaani?

- Unashauriwa kupunguza unywaji wa pombe kama unatumia Saquinavir. Pombe huweza kuingilianana na utendaji wa kazi wa dawa zako na kukuongezea adhari za kuharibika kwa ini lako. Usiruke kutumia dawa yako kwa sababu unataka kunywa pombe.
- Saquinavir inaweza kuingiliana kiutendaji wa kazi na madawa ya mitaani. Ongea na daktari wako au mfamasia kama unatumia dawa za mitaani ili waweze kukushauri jinsi ya kujikinga.

Je, Naweza Kutumia Saquinavir Kama Ni Mjamzito Au Nanyonyesha?

- Kama u mjamzito na unataka kutumia Saquinavir, tafadhali pata ushauri kutoka kwa daktari wako.
- Kwa kuwa vijidudu vya maambukizi ya ukimwi huweza kuambukizwa kwa kunyonyesha, wanawake wenye mambukizi ya vijidudu vya ukimwi hawashauriwi kunyonyesha.

Natakiwa Kujihadhari Vipi Zaidi Ninapotumia Saquinavir?

- Timiza mihadi na daktari wako kwa jili ya vipimo vya damu na kutazamwa kama ini, kongosho na figo zako zinafanya kazi vizuri, kiwango cha sukari na cholesterol na triglyceride kama vipo vya kawaida.
- Hakikisha una dawa za kutosha kuendelea na matibabu yako.

- Saquinavir haiui vijidudu vya maambukizi ya ukimwi au kutibu ukimwi. Pia haizui kusambaa au kuambukiza kwa vijidudu vya maambukizi ya ukimwi, hivyo tafadhali jaribu kuwa mwangalifu na kutumia kinga zihitajikazo unapotaka kukutana kimwili na mtu mwingine (tumia kondom) au kama unatumia madwa ya kulevya (tumia mabomba na sindano mpya na safi).

Shirika la kubadilishana maelezo juu matibabu ya ukimwi Kanada (The Canadian AIDS Treatment Information Exchange – CATIE) na Shirikisho la waafrika katika kupigana na ukimwi (Africans in Partnership Against AIDS - APAA) kwa nia nzuri kabisa wanatoa maelezo kwa watu wanaoishi na maambukizi ya vijidudu vya ukimwi/Ukimwi ambao wangependa kutawala afya zao wenyewe kwa kushirikiana na wataalamu wa afya wanaowapatia matibabu. Hata hivyo, maelezo haya yanayochapishwa au kutolewa na CATIE au APAA hayawezi kuchukuliwa kama ushauri wa kiafya. Hatushauri au kusisitiza juu ya tiba moja juu ya nyingine. Hivyo tunawashauri watumiaji ya maelezo yetu kupitia maelezo ya matibabu mengine yanayotolewa na vyanzo mbalimbali kwa upeo mkubwa iwezekanavyo. Tunawashauri watumiaji wa maelezo haya na kusisitiza kuwa ni muhimu kushauriana na wataalamu ya afya na tiba waliohitimu mafunzo yao kabla ya kuamua, kutumia au kuanza jambo lolote juu ya matibabu.

Vile vile, hatuthibitishi au kudhamini ukweli au ufarisi na ujuzi wa maelezo yanayochapishwa au kupatikana kutoka CATIE au APAA. Watumiaji wanaotumia au kutegemea maelezo haya wanafanya hivyo kwa kuthubutu wenyewe na matokeo yake yakiwa mabaya yatakuwa juu yao. Si CATIE wala APAA, au Wizara ya Afya Kanada, au wafanyakazi wao, wakurugenzi, maafisa au watu wanaojitolea wataweza kuhusishwa na uharibifu wa aina yeyote unaoweza kutokea kwa kutumia vizuri au vibaya maelezo haya. Mawazo na maelezo yaliyotolewa hapa au kwenye nakala yeyote au ilani/tangazo lolote.

Copyright: This Fact Sheet is made available through a collaboration between Africans in Partnership Against AIDS (APAA), Asian Community AIDS Services (ACAS) and the Canadian AIDS Treatment Information Exchange (CATIE). Original content developed by ACAS, 2001. Translation into Swahili and Hausa by APAA, 2004.

This information is also available in Chinese, Tagalog and Vietnamese

ACAS Asian Community AIDS Services
www.acas.org

Funding has been provided by Health Canada, under the Canadian Strategy on HIV/AIDS

Canadian Strategy on HIV/AIDS

Supported by an unrestricted educational grant from GlaxoSmithKline in partnership with Shire BioChem

gsk GlaxoSmithKline

Shire Shire BioChem